četrtek 15. septembra 2022

P9_TA(2022)0326

Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija v EU: osmo poročilo o koheziji

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. septembra 2022 o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji v EU: osmo poročilo o koheziji (2022/2032(INI))

(2023/C 125/09)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju členov 2 in 3 Pogodbe o Evropski uniji,

— ob upoštevanju členov 4, 162, 174 do 178 in 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko ([1]) (v nadaljnjem besedilu: uredba o skupnih določbah),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu ([2]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod ([3]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1059 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o posebnih določbah za cilj „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg), ki ga podpirajo Evropski sklad za regionalni razvoj in instrumenti za zunanje financiranje ([4]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013 ([5]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2020/460 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 508/2014 glede posebnih ukrepov za mobilizacijo naložb v zdravstvenih sistemih držav članic in v drugih sektorjih njihovih gospodarstev v odziv na izbruh COVID-19 (Naložbena pobuda v odziv na koronavirus) ([6]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 ([7]),

— ob upoštevanju svežnja „Pripravljeni na 55“, ki ga je Komisija sprejela 14. julija 2021,

([1]) UL L 231, 30.6.2021, str. 159.
([2]) UL L 231, 30.6.2021, str. 60.
([3]) UL L 231, 30.6.2021, str. 1.
([4]) UL L 231, 30.6.2021, str. 94.
([5]) UL L 231, 30.6.2021, str. 21.
([6]) UL L 99, 31.3.2020, str. 5.
([7]) UL L 347, 20.12.2013, str. 487.

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (v nadaljnjem besedilu: evropska podnebna pravila) ([8]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 ([9]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2022/562 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o spremembi uredb (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 223/2014 v zvezi s kohezijskim ukrepom za begunce v Evropi (CARE) ([10]),

— ob upoštevanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (EU) 2021/1755 z dne 6. oktobra 2021 o vzpostavitvi rezerve za prilagoditev na brexit ([11]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2020/461 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 2012/2002 za zagotovitev finančne pomoči državam članicam in državam, ki se pogajajo o pristopu k Uniji, na katere močno vplivajo izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju ([12]) (Solidarnostni sklad Evropske unije),

— ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije ([13]) (uredba o pogojevanju s pravno državo),

— ob upoštevanju predloga Komisije uredbe Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. maja 2018 za uredbo o mehanizmu za reševanje pravnih in upravnih ovir v čezmejnem okviru (COM(2018)0373).

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 4. februarja 2022 o osmem kohezijskem poročilu: Kohezija v Evropi do leta 2050 (COM(2022)0034),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. maja 2022 z naslovom Postavljanje ljudi na prvo mesto, zagotavljanje trajnostne in vključujoče rasti, izkoriščanje potenciala v najbolj oddaljenih regijah EU (COM(2022)0198),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 30. junija 2021 z naslovom Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – Za močnejša, povezana, odporna in uspešna podeželska območja do leta 2040 (COM(2021)0345),

— ob upoštevanju Amsterdamskega pakta, s katerim je bila vzpostavljena agenda EU za mesta, sprejetega 30. maja 2016 na neformalnem srečanju ministrov EU, pristojnih za mestno politiko, v Amsterdamu,

— ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 v Göteborgu razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija,

— ob upoštevanju poročila Medvladnega panela OZN za podnebne spremembe (IPCC) z naslovom *Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change* (Podnebne spremembe 2022: blaženje podnebnih sprememb),

— ob upoštevanju mnenja Odbora regij z dne 10. decembra 2020 z naslovom Strategija EU za oživitev podeželja ([14]),

---

([8]) UL L 243, 9.7.2021, str. 1.
([9]) UL L 435, 6.12.2021, str. 187.
([10]) UL L 109, 8.4.2022, str. 1.
([11]) UL L 357, 8.10.2021, str. 1.
([12]) UL L 99, 31.3.2020, str. 9.
([13]) UL L 433 I, 22.12.2020, str. 1.
([14]) UL C 37, 2.2.2021, str. 16.

četrtek 15. septembra 2022

— ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 18. septembra 2020 o vlogi strukturne in kohezijske politike EU pri inovativnem in pametnem preoblikovanju gospodarstva ([15]),

— ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 25. septembra 2021 z naslovom Vloga kohezijske politike pri odpravljanju neenakosti v novem programskem obdobju po krizi zaradi COVID-19 – dopolnjevanje in morebitno prekrivanje z mehanizmom za okrevanje in odpornost ter nacionalnimi načrti za okrevanje ([16]),

— ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 27. aprila 2021 o vlogi socialne ekonomije pri ustvarjanju delovnih mest in izvajanju evropskega stebra socialnih pravic ([17]),

— ob upoštevanju Priporočila Komisije (EU) 2021/402 z dne 4. marca 2021 o učinkoviti aktivni podpori zaposlovanju (EASE) po krizi zaradi COVID-19 ([18]),

— ob upoštevanju pobude Komisije za novi evropski Bauhaus, ki se je začela izvajati 14. oktobra 2020,

— ob upoštevanju pobude Komisije za dohitevanje (imenovane tudi pobuda za regije, ki zaostajajo v razvoju), ki se je začela izvajati leta 2015,

— ob upoštevanju ciljev OZN glede trajnostnega razvoja, določenih septembra 2015 v okviru agende za trajnostni razvoj do leta 2030,

— ob upoštevanju sporazuma, sprejetega na 21. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Organizacije združenih narodov o spremembi podnebja (COP21) 12. decembra 2015 v Parizu (Pariški sporazum),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. marca 2022 o kohezijski politiki kot instrumentu za zmanjšanje razlik v zdravstvenem varstvu in krepitev čezmejnega sodelovanja na področju zdravja ([19]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. marca 2022 o vlogi kohezijske politike pri spodbujanju inovativne in pametne preobrazbe ter regionalne povezljivosti IKT ([20]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. februarja 2022 o izzivih za mestna območja v obdobju po covidu-19 ([21]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. septembra 2021 z naslovom Trdnejšemu partnerstvu z najbolj oddaljenimi regijami EU naproti ([22]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2021 o vidiku spola v kohezijski politiki ([23]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. maja 2021 o tem, kako spremeniti demografske trende v regijah EU z instrumenti kohezijske politike ([24]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. marca 2021 o kohezijski politiki in regionalnih okoljskih strategijah v boju proti podnebnim spremembam ([25]),

---

([15]) UL C 429, 11.12.2020, str. 153.
([16]) UL C 517, 22.12.2021, str. 1.
([17]) UL C 286, 16.7.2021, str. 13.
([18]) UL L 80, 8.3.2021, str. 1.
([19]) Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0058.
([20]) Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0059.
([21]) Sprejeta besedila P9_TA(2022)0022.
([22]) UL C 117, 11.3.2022, str. 18.
([23]) UL C 67, 8.2.2022, str. 16.
([24]) UL C 15, 12.1.2022, str. 125.
([25]) UL C 494, 8.12.2021, str. 26.

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. marca 2018 o regijah EU, ki zaostajajo v razvoju ([26]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. junija 2018 o kohezijski politiki in krožnem gospodarstvu ([27]),

— ob upoštevanju končnega poročila Konference o prihodnosti Evrope in njenih priporočil,

— ob upoštevanju študije o regijah, ki zaostajajo v razvoju v EU: trenutno stanje in prihodnji izzivi, ki jo je septembra 2020 objavil Generalni direktorat za notranjo politiko ([28]),

— ob upoštevanju pregleda Evropskega računskega sodišča št. 01/2020 o spremljanju porabe za podnebne ukrepe v proračunu EU,

— ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenj Odbora za proračun ter Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja,

— ob upoštevanju poročila Odbora za regionalni razvoj (A9-0210/2022),

A. ker je kohezijska politika kot glavna politika na področju javnih naložb v sedanjem finančnem obdobju med letoma 2014 in 2020 podprla več kot 1,4 milijona podjetij, prispevala k izgradnji 1 544 km železniških prog in varnejših cest, pomagala 45,5 milijona ljudem, da se vključijo na trg dela, in povečala BDP v najmanj razvitih regijah za do 5 %;

B. ker so bili med pandemijo tveganje za brezposelnost, večja revščina in razlike med spoloma še posebej izraziti v manj razvitih regijah EU; ker je bila vrzel v stopnji delovne aktivnosti med spoloma skoraj dvakrat večja kot v razvitejših regijah;

C. ker je kohezijska politika, kljub temu, da je krizni instrument, vedno znova in učinkovito pomagala regijam, da so se učinkovito odzvale na izredne razmere in asimetrične šoke, kot so kriza zaradi covida-19, brexit in sedanja begunska kriza zaradi ruske invazije v Ukrajini, tudi s podporo državam članicam, ki so pri sprejemanju beguncev v prvih vrstah; ker pa ta nujna pomoč ne bi smela ogroziti strateškega pristopa celotnega obdobja financiranja, saj je kohezijska politika sama po sebi dolgoročna naložbena politika;

D. ker je izjemno pomembno, da se prihodnja kohezijska politika oblikuje na podlagi strategije, ki se izvaja v celotnem obdobju financiranja, vendar bi jo bilo mogoče ponovno oceniti in prilagoditi med vmesnim pregledom;

E. ker je, medtem ko razvite vzhodne regije EU dohitevajo preostalo EU, več regij s srednjimi dohodki in manj razvitih regij utrpelo gospodarsko stagnacijo ali nazadovanje, kar kaže, da so se ujele v razvojno past; ker bi bilo treba pri porazdelitvi sredstev upoštevati ne le razvoj razlik med državami članicami, temveč tudi znotraj držav članic;

F. ker konvergenco poganja močna rast v manj razvitih regijah, vendar se bodo koristi, ki jih prinašajo nižji stroški in donosnost njihovih naložb, sčasoma verjetno zmanjšale; ker bodo morale manj razvite regije okrepiti izobraževanje in usposabljanje, povečati naložbe v raziskave in inovacije ter izboljšati kakovost svojih institucij, hkrati pa še naprej vlagati v infrastrukturo, da bi ohranile stalno rast in se izognile razvojnim pastem, premostiti vrzel v povezljivosti ter omogočati kakovostne storitve in dostojne življenjske pogoje;

([26]) UL C 162, 10.5.2019, str. 24.
([27]) UL C 28, 27.1.2020, str. 40.
([28]) Študija *EU lagging regions: state of play and future challenges* (Regije, ki zaostajajo v razvoju v EU: trenutno stanje in prihodnji izziv), Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko, Tematski sektor za strukturno in kohezijsko politiko, september 2020.

četrtek 15. septembra 2022

G. ker se je število ljudi, ki jim grozita revščina in socialna izključenost, med letoma 2012 in 2019 sicer zmanjšalo, vendar ti še vedno ogrožata 20 % celotnega prebivalstva EU;

H. ker je razlika v kakovosti infrastrukture, zagotavljanju storitev, dostopu do zdravstvenega varstva in prevoza ter rešitvah za mobilnost med mestnimi in podeželskimi regijami zelo velika;

I. ker so mesta in funkcionalne povezave med mesti in podeželjem pomembna gonilna sila lokalnega in regionalnega razvoja, kohezije in pravičnega prehoda;

J. ker naraščajoči stroški surovin in gradbenih materialov neposredno negativno vplivajo na številne infrastrukturne projekte, ki jih financira EU, in ogrožajo njihovo izvajanje;

K. ker se število prebivalcev izraziteje zmanjšuje v podeželskih regijah in bo do leta 2050 polovica prebivalstva EU živela v regiji, kjer je prebivalstvo vse manjše in starejše; ker bo ta razvoj verjetno vplival na potencial rasti in dostop do storitev na podeželskih območjih; ker je glede na staranje prebivalstva bistveno vključiti mlajše generacije v prihodnji razvoj njihovih regij;

L. ker beg možganov nesorazmerno prizadene manj razvite regije in bo imel ta pojav, če ne bo obravnavan, dolgoročne in trajne učinke na prihodnost Unije;

M. ker je kohezijska politika bistvenega pomena za javne kapitalske naložbe, saj v nekaterih državah članicah zagotavlja več kot polovico vseh javnih naložb; ker bi morala podpora iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov dopolnjevati javne izdatke držav članic in jih ne bi smela nadomestiti;

N. ker bi moral biti cilj ogljično nevtralne Evrope najpozneje do leta 2050 povezan s ciljem pravičnega in enakopravnega prehoda; ker je onesnaženost zraka in vode v številnih manj razvitih regijah na splošno še vedno previsoka; ker morajo imeti vse regije EU pomembno vlogo pri spopadanju z izzivi podnebnih sprememb, in sicer z ukrepi, ki bodo usklajenimi z okoliškimi regijami;

O. ker se je regionalni inovacijski razkorak povečal, vrzeli v izobraževanju, usposabljanju ter znanju in spretnostih med bolj in manj razvitimi regijami pa so pogosto velike; ker so znanje in spretnosti skoncentrirane zlasti v regijah glavnega mesta in se je pojavila velika razlika med mesti in podeželjem;

P. ker pobuda novi evropski Bauhaus s preoblikovanjem grajenega okolja povezuje evropski zeleni dogovor z življenjskimi prostori v mestih in na podeželju;

Q. ker je hitrost digitalnega prehoda po Evropi različna; ker so zelo hitre internetne povezave dostopne le dvema od treh prebivalcev mesta in enemu od šestih prebivalcev podeželja;

R. ker cene stanovanj in energije naraščajo, kar kaže potrebo po cenejših socialnih stanovanjih v državni lasti in po pospešitvi prenove stanovanj za boj proti energijski revščini;

S. ker je bil dosežen znaten napredek pri izboljšanju zaposlovanja in socialne vključenosti, vendar so regionalne razlike še vedno večje kot pred finančno krizo leta 2008; ker bi bilo treba s kohezijsko politiko zagotoviti učinkovit boj proti revščini in socialni izključenosti, ustvarjanje delovnih mest in rasti, večjo konkurenčnosti, spodbujanje naložb v izobraževanje, tudi digitalno, zdravje, raziskave in inovacije, boj proti podnebnim spremembam in reševanje demografskih izzivov; ker se lahko s kohezijsko politiko vse to doseže le, če je ta del trdnega financiranja;

T. ker je treba posebno pozornost nameniti regijam in območjem iz člena 174 PDEU; ker bi bilo treba za redko poseljena najbolj oddaljena območja še naprej uporabljati posebne ukrepe in dodatno financiranje, da bi izravnali hude in stalne neugodne naravne in demografske razmere v teh regijah;

U. ker bi bilo treba kohezijsko politiko izvajati v skladu z načeli dobrega upravljanja in ob polnem spoštovanju skupnih vrednot EU iz člena 2 PDEU, Listine EU o temeljnih pravicah in Evropskega kodeksa dobre prakse za partnerstvo; ker so razmere na področju pravne države v več državah članicah vse slabše; ker bi morala kohezijska politika prispevati h krepitvi demokracije in pravne države;

V. ker so pandemija covida-19 in sedanje geopolitične napetosti potrdile, da je treba razmisliti o okviru ekonomskega upravljanja, vključno z začasno prekinitvijo (do leta 2023) in revizijo Pakta za stabilnost in rast, ter predvideti možnost, da se javna poraba držav članic ter regionalnih in lokalnih organov v okviru kohezijske politike kot del evropskih strukturnih in investicijskih skladov ne bi smela šteti za nacionalne ali enakovredne strukturne odhodke, kot so opredeljeni v Paktu za stabilnost in rast;

W. ker proračun Solidarnostnega sklada Evropske unije še zdaleč ne zadostuje za ustrezen odziv na večje naravne nesreče in za izražanje evropske solidarnosti regijam, ki so jih nesreče prizadele; ker se bo to neravnovesje glede na pričakovano povečanje naravnih nesreč zaradi podnebnih sprememb še povečalo in bo povzročilo več drastičnih sprememb v življenju ljudi; ker prispevki iz skladov EU krijejo le obnovo infrastrukture in opreme, uničene zaradi naravnih nesreč, medtem ko morajo dodatne stroške obnove struktur, ki so odpornejše na podnebne spremembe, (so)financirati države članice;

1. je prepričan, da lahko kohezijska politika ohrani svojo sedanjo vlogo nosilke naložb in ustvarjanja delovnih mest, instrumenta za zmanjševanje regionalnih in medregionalnih razlik ter solidarnostnega mehanizma za vse regije EU le, če je zagotovljeno stabilno financiranje na podlagi načel partnerstva in upravljanja na več ravneh; poudarja, da to pomeni, da je treba zagotoviti vsaj enako raven financiranja kot v finančnem obdobju 2021–2027, tudi zaradi pričakovane recesije, to pa morajo dopolnjevati proračunska sredstva Sklada za pravični prehod II; opozarja, da novi izzivi potrebujejo sveža sredstva, in poziva, naj se kohezijska politika dopolni z novimi proračunskimi sredstvi, da se bodo lahko države članice in regionalni organi soočili z različnimi izzivi in krizami, ki vplivajo na Unijo;

2. ugotavlja, da lahko države članice z ustrezno utemeljitvijo zaprosijo za dodatno prožnost v sedanjem okviru Pakta za stabilnost in rast za javne ali primerljive strukturne odhodke, ki jih podpira javna uprava s sofinanciranjem naložb, aktiviranih v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada in Sklada za pravični prehod; želi spomniti, da mora Komisija pri določanju fiskalne prilagoditve v okviru preventivnega ali korektivnega dela Pakta za stabilnost in rast natančno oceniti to zahtevo ob upoštevanju strateške pomembnosti naložb, ki jih sofinancirajo Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad in Sklad za pravični prehod;

3. ponovno potrjuje trdno zavezanost kohezijski politiki, ki je sestavni del pravnega reda Skupnosti in zato neločljivo povezana z evropskim projektom in temelji na načelu solidarnosti med državami članicami in regijami; poudarja, da se je kohezijska politika izkazala za sodobno in prožno orodje, ki ga je mogoče v izrednih razmerah hitro uporabiti; poudarja, da bi moral prvotni cilj kohezijske politike, tj. spodbujanje in podpiranje „splošnega skladnega razvoja“ držav članic in regij, ostati ključna vloga programov kohezijske politike; vendar opozarja, da kohezijska politika ne bi smela postati vir financiranja, ki bi nadomestil premajhno proračunsko prožnost, njenega proračuna zaradi krize ne bi smeli zmanjšati, kot dolgoročna naložbena politika pa bi morala pomagati pripraviti regije na prihodnje izzive;

4. obžaluje, da zaradi zamud v pogajanjih o večletnem finančnem okviru prihaja do precejšnjih zamud v programskem obdobju, ki že škodujejo organom upravljanja in upravičencem; poziva Komisijo in države članice, naj pospešijo sprejetje sporazumov o partnerstvu in programov, saj dolgotrajno nezadostno izvrševanje kohezijske politike povzroča neobičajen zaostanek pri plačilih v drugem delu sedanjega večletnega finančnega okvira, kar povzroča dodaten pritisk na plačila med pogajanji o večletnem finančnem okviru po letu 2027; zato poziva Komisijo, naj oceni pravno možnost oblikovanja dveh ločenih delov v okviru uredbe o skupnih določbah, in sicer vsebinskega (političnega) dela in dela, povezanega z večletnim finančnim okvirom (finančna sredstva), za programsko obdobje po letu 2027; meni, da bi se bilo treba o vsebinskem delu

pogajati in ga skleniti pred delom, povezanim z večletnim finančnim okvirom, da bi se lahko organi upravljanja pravočasno začeli pripravljati; v tem okviru poudarja, da je treba hitro sprejeti naslednji večletni finančni okvir, da bodo imele države članice ter regionalni in lokalni organi jasno vizijo svojih finančnih sredstev ter bodo lahko sprejemali politične odločitve in določili prednostne naložbe;

5. pozdravlja mehanizem za okrevanje in odpornost, saj gre za pomembno orodje, katerega cilj je ublažiti gospodarske in socialne posledice pandemije covida-19 ter zagotoviti, da bodo evropska gospodarstva in družbe bolj trajnostne, odporne ter bolje pripravljene na izzive in priložnosti zelenega in digitalnega prehoda. poudarja, da je pomembno zagotoviti dopolnjevanje in sinergije s kohezijsko politiko; obsoja, da v mehanizmu za okrevanje in odpornost ni teritorialne razsežnosti, in ponovno poudarja pomen načela partnerstva v teritorialnih politikah EU; obžaluje, da je izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost zelo centralizirano in da ni bilo dovolj posvetovanj z regijami in občinami, ter poudarja, da je treba pri oblikovanju in izvajanju politik in ukrepov Unije upoštevati cilje iz člena 174 PDEU in da je treba prispevati k njihovemu uresničevanju; poleg tega meni, da nacionalni načrti za okrevanje, ki se financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, ne bi smeli vplivati na zmožnost uporabe evropskih strukturnih in investicijskih skladov;

6. poudarja, da je Evropsko računsko sodišče podalo kritike, ker razlikovanje med blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem podnebnim spremembam ni zadostno; poudarja, da bi morala prihodnja kohezijska politika vključevati takšno razlikovanje pri spremljanju porabe in pri tematski osredotočenosti; zato poudarja, da podnebne spremembe predstavljajo najresnejšo grožnjo za človeštvo po vsem svetu in vplivajo na vse regije; zato poudarja, da si je treba močneje prizadevati za boj proti podnebnim spremembam in ublažitev podnebnih sprememb; poudarja, da mora kohezijska politika podpirati močno vključevanje podnebnih ukrepov;

7. pozdravlja, da je Komisija vzpostavila Sklad za pravični prehod, da bi podprla regije, ki se soočajo z izzivi pri prehodu na ogljično nevtralnost; poziva države članice, ki se obotavljajo, naj ga začnejo izvajati, Komisijo pa, naj upošteva izkušnje, pridobljene pri izvajanju Sklada za pravični prehod; poziva k ustanovitvi novega sklada, namreč Sklada za pravični prehod II, v programskem obdobju po letu 2027 na ravni NUTS 3 z revidirano metodo dodeljevanja; meni, da bi bilo treba sklad v celoti vključiti v uredbo o skupnih določbah, pri tem pa uporabljati načela deljenega upravljanja in partnerstva; meni, da bi morale imeti regije z visokimi emisijami CO_2 na prebivalca in industrije v prehodu dostop do tega sklada, ki bi moral imeti več finančnih sredstev kot sedanji Sklad za pravični prehod in širše področje uporabe; poziva, naj novi Sklad za pravični prehod II razlikuje med blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje, ter poudarja, da je treba oblikovati preprosto strukturo za prihodnjo kohezijsko politiko;

8. pozdravlja načelo neškodovanja koheziji, kar pomeni, da noben ukrep ne sme ovirati procesa konvergence ali prispevati k regionalnim razlikam; meni, da bi moral biti Evropski odbor regij vključen v oblikovanje tega načela in da bi ga bilo treba določiti v zakonu, da bi jasno opredelili področje uporabe in načine njegovega izvajanja ter tako uvedli prečno načelo za politike EU;

9. ugotavlja, da kohezijska politika sicer ni krizni instrument, vendar bilo treba ohraniti rezervo za prilagodljivost, ki bo enaka tej iz sedanjega obdobja, dokler vmesni pregled ne bo končan, da bi okrepili odpornost in odzivnost regij ter jim omogočili, da bi lahko obravnavale nove in prihodnje izzive ter ublažile asimetrične šoke; vztraja, da bi bilo treba v večletnem finančnem okviru za obdobje po letu 2027 zagotoviti močno kohezijsko politiko z večjim financiranjem, vendar se ta politika ne bi smela uporabljati za obravnavanje vseh novih izzivov; poziva Komisijo, naj predlaga, da bi se neporabljena kohezijska sredstva za leto 2021 uporabila za nadaljnjo prožnost od leta 2022, da bi našli rešitve za povečane stroške infrastrukturnih projektov, ki jih financira EU (promet, energija, digitalni projekti itd.); želi spomniti, da cena surovin in gradbenih materialov ogroža izvajanje številnih infrastrukturnih projektov, ki jih financira EU;

10. poudarja, da podnebne spremembe predstavljajo najresnejšo grožnjo za človeštvo po vsem svetu v prihodnjih desetletjih; opozarja, da so podnebne spremembe že povzročile vidne in oprijemljive posledice v obliki vse večjega števila in intenzivnosti naravnih nesreč in ekstremnih vremenskih pojavov (poplave, nevihte, cikloni, suše, vročinski valovi, gozdni požari itd.); meni, da bodo stroški za Unijo, za vsako državo in za vsako regijo, za nepripravljenost ali neprilagoditev podnebnim spremembam izjemno visoki; poziva k znatnemu povečanju proračuna Solidarnostnega sklada Evropske unije,

da bi regijam pomagali predvideti in ublažiti posledice podnebnih sprememb, ter k razširitvi področja uporabe tega sklada, da bo podpiral tudi obnovo in gradnjo javne in zasebne infrastrukture, ki bo odpornejša na podnebne spremembe; poziva Komisijo, naj oceni, ali je mogoče proračun Solidarnostnega sklada Evropske unije povečati z vrsto zavarovanja, pri katerem bi države članice letno plačevale pristojbino glede na število prebivalcev, ki se bo nato vložila v varna sredstva, ki bodo na voljo v primeru krize;

11. meni, da stopnja sofinanciranja za cilj „naložbe za rast in delovna mesta“ na ravni posamezne prednostne naloge v običajnih razmerah ne bi smela biti višja od:

(a) 85 % za manj razvite in najbolj oddaljene regije;

(b) 75 % za regije v prehodu, v primeru, da se ohranijo;

(c) 70 % za bolj razvite regije;

meni, da bi bilo treba vse tri stopnje v nujnih primerih zvišati z uporabo rezerve za prilagodljivost;

12. meni, da bi bilo treba iz Kohezijskega sklada podpirati tiste države članice, katerih BND na prebivalca, merjen v standardih kupne moči in izračunan na podlagi podatkov Unije za obdobje 2025–2027, ne dosega 90 % povprečnega BND na prebivalca EU za isto referenčno obdobje;

13. poudarja, da se pri BDP, ki velja za edini kazalnik razvoja, ne upoštevajo okoljska trajnost, učinkovita raba virov, vključenost in socialni napredek; opozarja, da razvojni model EU poleg gospodarskih vidikov vključuje zdravje, izobraževanje, trajnost, pravičnost in socialno vključenost; poziva, naj se BDP dopolni z novimi merili, (npr. socialnimi, okoljskimi in demografskimi), da bi ponudil boljši socialno-ekonomski pregled regij, da bi se pri njem upoštevale trenutne prednostne naloge Unije, kot sta evropski zeleni dogovor in evropski steber socialnih pravic, ter da bi se v njem bolje odražali ekološki in digitalni prehod ter blaginja ljudi;

14. predlaga, naj se začne razmislek o prispevku kohezijske politike k doseganju dolgoročnih strateških ciljev EU, zlasti glede na nove izzive v prihodnosti; meni, da zeleni in digitalni prehod ostajata glavna izziva, na katera bi se morali osredotočiti pri naložbah, da bi preprečili ustvarjanje novih razlik; poziva Komisijo, države članice in organe upravljanja, naj okrepijo dialog in združijo moči pri določitvi strateških ciljev, h katerim naj bi prispevala prihodnja kohezija;

15. ugotavlja, da v večini držav članic še vedno obstajajo območja, kjer sta industrija in gospodarstvo v zatonu; poziva, naj se v teh regijah podprejo industrijski, socialni in okoljski prehod, ter meni, da bi bilo treba sredstva Sklada za pravični prehod II usmeriti v modernizacijo starih industrij, kot sta jeklarstvo in industrija aluminija, in v oblikovanje strategij pametne specializacije, ki bi bile prilagojene vsaki od regij, kjer poteka industrijski prehod, v spodbujanje rasti, ki temelji na inovacijah, in v to, da bi bile koristi, ki jih prinaša gospodarska rast, čim širše, saj bi z vsem tem obravnavali morebitne negativne posledice prehoda s teh industrij in jih podprli;

16. meni, da se nekatere regije v industrijskem prehodu srečujejo s posebnimi izzivi, kot je deindustrializacija, in sicer zaradi selitve industrijske proizvodnje v gospodarstva v vzponu, nizke ravni produktivnosti in ker nimajo prave strategije za poklice, usmerjene v prihodnost, nekatere druge regije pa imajo razmeroma velik potencial, kot so tradicija proizvodnje in napredne inovacijske dejavnosti v lokalnih nišnih panogah; ugotavlja, da so bolj industrializirane regije odpornejše na različne gospodarske in socialne pretrese, ter poziva Komisijo, naj oblikuje in podpre ambiciozno politiko ponovne industrializacije regij EU; poudarja, kako pomembni sta lokalna in regionalna proizvodnja in potrošnja; nadalje poziva, naj se oblikuje posebna pobuda EU za podporo počasi rastočim in revnejšim regijam Unije, ki tako znotraj države kot širše odstopajo od povprečja EU, in sicer na podlagi izkušenj, pridobljenih s pobudo Catching Up; ponovno poudarja, da je treba politike oblikovati lokalno, z ustrezno analizo vzorcev nizke rasti in s potrebnimi orodji za njihovo obravnavo;

17. ugotavlja, da je leta 2019 več kot četrtina prebivalstva EU živela v regijah, kjer se realni BDP še vedno ni vrnil na raven pred finančno krizo leta 2007, zlasti v Grčiji, na Cipru, v Italiji in Španiji; poudarja, da je te države bolj prizadela tudi gospodarska in socialna kriza zaradi covida-19;

18. poudarja, kako pomembno je podpirati podeželska območja s spoštovanjem njihove raznolikosti in potenciala, z izboljšanjem prometne povezljivosti, z vzpostavljanjem visokohitrostnih širokopasovnih povezav, s storitvami, z gospodarsko diverzifikacijo in ustvarjanjem delovnih mest, pa tudi tako, da jim pomagamo pri spopadanju z izzivi, kot so dezertifikacija podeželja, staranje prebivalcev, odseljevanje in opuščanje podeželja, propadanje skupnosti na splošno, tudi mestnih središč, ter nezadostne možnosti za zdravstveno varstvo in izobraževanje, opozarja pa tudi, da so v funkcionalnih mestnih območjih pomembne povezave med mesti in podeželjem; opozarja, da so mlade ženske na podeželju pogosto v prekarnem položaju; meni, da bi pobuda novi evropski Bauhaus prispevala k večji privlačnosti podeželskih območij; ugotavlja, da bi vsi ti ukrepi pomagali tudi rastočim mestom pri spopadanju z izzivi, s katerimi se srečujejo;

19. poudarja, da je pomembno rešitve za trajnostno mobilnost uvesti po vsej EU; poziva Komisijo, naj spodbuja pametno in zeleno mobilnost ter postopno opuščanje fosilnih goriv, da bi prispevala k evropskemu zelenemu dogovoru in svežnju „Pripravljeni na 55“; poudarja, da sta ti dve pobudi izjemno pomembni, in opozarja, da so za njun uspeh ključne naložbe na regionalni in lokalni ravni; poziva Komisijo, naj še naprej podpira porabo, povezano s podnebnimi ukrepi, in okrepi načelo, da se ne škoduje bistveno;

20. poudarja, da ima razvoj podeželja več razsežnosti, ki presegajo samo kmetijstvo; vztraja, da je treba uvesti mehanizem, s katerimi bi preverjali in ocenjevali učinek zakonodajnih pobud EU na podeželska območja; ugotavlja pa, da le 11,5 % ljudi, ki živijo na podeželju, dela v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu; zato poziva, naj se EKSRP ponovno vključi v strateški okvir uredbe o skupnih določbah kot ločen sklad; poudarja, da vključenost v sklade kohezijske politike prinaša – s celostnim pristopom, pri katerem se uporabijo sredstva iz več skladov – več možnosti in sinergije za naložbe v podeželska območja, ki presegajo kmetijstvo, in za regionalni razvoj; opozarja na dragocen prispevek k razvoju podeželja, ki ga prinaša program Leader, katerega cilj je vključiti lokalne akterje v oblikovanje in izvajanje strategij ter odločanje in dodeljevanje sredstev za razvoj njihovih podeželskih območij;

21. poziva, naj se v vseh politikah Unije bolj upoštevata člena 174 in 349 PDEU, da bi spodbudili doseganje v njiju določenih ciljev; obžaluje, da v osmem poročilu o koheziji ni bila namenjena posebna pozornost napredku pri ekonomski, socialni in teritorialni koheziji v regijah, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih in demografskih razmer, kot so najbolj oddaljene regije, najsevernejše redko poseljene regije, otoki ter gorske regije in čezmejne regije; opozarja, da ima v najbolj oddaljenih regijah kohezijska politika ključno vlogo; poudarja, da je pomembno za te regije oblikovati prilagojene programe in ukrepe ter da je treba ohraniti tudi vse ukrepe, posebej zasnovane zanje, saj je večina najbolj oddaljenih regij še vedno med manj razvitimi regijami in predstavljajo šest od 30 regij EU z najnižjim BDP na prebivalca; v zvezi s tem ponovno opozarja, da je za izkoriščanje potenciala najbolj oddaljenih regij pomembno dinamično regionalno sodelovanje;

22. je prepričan, da bi bilo treba povečati vlogo majhnih mest, naselij in vasi, da bi podprli lokalna gospodarstva ter obravnavali demografske in podnebne izzive; ponovno poudarja, da so pomembne povezave med mesti in podeželjem, pa tudi oblikovanje strategij, ki temeljijo na funkcionalnih območjih in pri katerih je treba posebno pozornost nameniti malim in srednje velikim mestom, saj se s tem prepreči krčenje podeželskih območij; poudarja, da je pomembno izvajati prilagojene teritorialne pristope in vlagati zlasti v pobudo za pametne vasi, da bi z digitalnimi in socialnimi inovacijami oživili podeželske storitve; poudarja, da je pomembna sinergija med različnimi instrumenti financiranja, kot so EKSRP, ESRR, ESS+ Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo, da bi ustrezno raven financiranja usmerili v podeželska območja s pristopom financiranja iz več skladov;

23. ponovno poudarja, da ima kohezijska politika po vsej Uniji pomembno vlogo pri usklajevanju in izboljševanju življenjskih razmer vseh; vseeno ugotavlja, da je zapostavljenih in osiromašenih območij vedno več, tudi v bolj razvitih regijah in območjih; poudarja, da so mesta sicer regionalno gonilo rasti in prehoda ter imata življenje in delo v njih številne prednosti, vendar lahko visoka koncentracija prebivalstva in njegova nadpovprečna rast v nekaterih mestnih območjih vplivata tudi na cenovno dostopnost stanovanj, raven onesnaženosti in kakovost življenja; zato poziva Komisijo, naj

predstavi predlog, da bi po letu 2027 pobudo novi evropski Bauhaus kot program EU vključili v večletni finančni okvir in zanjo določili namenski proračun, ki bi temeljil na novih virih, program pa bi prinašal rešitve za razvoj trajnostnih in inovativnih mestnih območij; meni, da bi morale imeti mestne oblasti v prihodnosti neposreden dostop do financiranja EU; ponovno poudarja, kako pomembni bi bili zaščitni ukrepi, s katerimi bi preprečili nepravično kaznovanje regionalnih in lokalnih organov v državah, proti katerim bi se utegnil aktivirati mehanizem pogojevanja s pravno državo, in poziva Komisijo, naj najde poti, po katerih bi lahko sredstva nakazala neposredno upravičencem;

24. poudarja, da je treba okrepiti pristop od spodaj navzgor pri razvoju podeželja in lokalnemu razvoju, ki je gonilo za socialne inovacije in krepitev zmogljivosti, saj bi tako državljanom omogočili, da prevzamejo odgovornost za razvoj svojega območja; zato vztraja, naj se lokalni in regionalni organi ter nevladne organizacije in državljani polno vključijo v postopek odločanja in izvajanja, da bi se njihove potrebe ustrezno obravnavale; ugotavlja, da bi lahko potencial, ki je prisoten na lokalni ravni, bolje izkoristili s krepitvijo in spodbujanjem lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost; meni, da bi moral biti tako zasnovan razvoj za države članice obvezen;

25. poudarja, da bi morale družbe in gospodarstva ob obravnavanju izzivov, ki jih prinaša prehod na ogljično nevtralnost, sprostiti svoj ustvarjalni potencial, tako da bi na primer stare industrijske regije ustvarjalni sektor uporabile kot multidisciplinarni katalizator, ki bi spodbudil procese prehoda, pri čemer bi morale zamisli iz kulturnih in ustvarjalnih sektorjev vključevati v upravne postopke; meni, da lahko starim industrijskim regijam pomagajo organi upravljanja; zato poudarja, da je treba podpreti multidisciplinarno sodelovanje; poleg tega poudarja, da je kultura v kohezijski politiki zelo pomembna, saj prispeva k dinamičnosti regij in njihovi večji privlačnosti, spodbuja kulturne izmenjave ter raznolikost in solidarnost;

26. z zaskrbljenostjo opaža demografske izzive, s katerimi se zlasti v nekaterih regijah srečuje EU, kot so staranje prebivalstva, odseljevanje s podeželja in oddaljenih območij, demografski pritiski na druga območja, na primer obalna in urbana, migracijski tokovi in prihajanje beguncev; vztraja, da je treba za prihod beguncev pripraviti takojšen odziv, da bi zagotovili njihovo hitro in enostavno vključevanje; poleg tega spodbuja države članice, naj oblikujejo in izvajajo posebne ukrepe za spodbujanje njihovega usposabljanja in zaposlovanja ter zaščito njihovih temeljnih pravic; poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti, poklicna združenja in nevladne organizacije ključno vlogo pri ugotavljanju in oceni posebnih naložbenih potreb in osnovnih storitev za mobilnost in teritorialno dostopnost na podeželskih in mestnih območjih ter da bi morali imeti odločilno vlogo tudi kot dejavni udeleženci pri razvoju teritorialnih strategij, ki izhajajo iz lokalnih skupnosti; poudarja, da je treba v ustrezne programe EU vključiti poseben proračun za odzivanje na podeželskih območjih, tudi za obrnitev negativnih demografskih trendov;

27. poudarja, da je treba izboljšati povezanost med kohezijsko politiko in gospodarskim upravljanjem EU ter se pri tem izogibati kaznovalnemu pristopu; poudarja, da bi moral biti evropski semester skladen s cilji kohezijske politike iz členov 174 in 175 PDEU; poziva, naj regije sodelujejo pri uresničevanju teh ciljev ter naj se teritorialni pristop okrepi; poziva, naj se začne razmislek o konceptu makroekonomske pogojenosti in preuči možnost, da bi ta koncept nadomestili z novimi oblikami pogojenosti, pri katerih bi bolj upoštevali izzive, ki so pred nami; meni, da so se socialno-ekonomske razmere v EU zaradi pandemije covida-19 in ruske agresije v Ukrajini še poslabšale, in poziva, naj začasna prekinitev pakta stabilnosti velja do leta 2023 ter naj se pakt revidira;

28. ugotavlja, da bi so nekatere regije s srednjimi dohodki ujete v „past srednjega dohodka“ in da so pogosto prizadete zaradi staranja prebivalstva, šibkih proizvodnih sektorjev, nizke stopnje rasti, inovacij, produktivnosti ter institucionalne in upravljavske ustreznosti ter pomanjkanja napredka pri pravičnem prehodu, poleg tega pa so dovzetne za pretrese, ki jih povzroča globalizacija; opozarja, da je poglabljanje tega trenda zaskrbljujoče, ter poziva Komisijo in države članice, naj v zvezi s tem izzivom resno ukrepajo in poiščejo rešitve za te regije, da dolgoročno ne bodo zapostavljene, temveč bodo deležne podpore pri razvijanju svojih prednosti;

29. ugotavlja, da je veliko gonilnih sil rasti še vedno skoncentriranih v bolj razvitih regijah in na mestnih območjih; meni, da bo glavni izziv prihodnje kohezijske politike zagotoviti ustrezno podporo manj razvitim regijam ter da bi morala ta politika hkrati zmanjšati razlike in preprečiti njihovo zaostajanje, in sicer ob upoštevanju različnih trendov in dinamike ter z vzpostavitvijo posebnega proračuna za odzivanje na podeželskih območjih, tudi za obrnitev negativnih demografskih trendov, v ustreznih programih EU;

30. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so se v zadnjih letih močno zmanjšala sredstva, ki jih države članice namenijo svojim revnejšim regijam; opozarja, da je pomembno spoštovati pravilo EU o dodatnosti; poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo nacionalni organi pri pripravi in izvajanju projektov v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov ustrezno upoštevali notranjo kohezijo;

31. poudarja, da imajo regije, ki so se znašle v pasti srednjega dohodka ali jim to grozi, različne značilnosti in potrebujejo prilagojene rešitve za spodbujanje naložb v visokokakovostno izobraževanje, človeški kapital, raziskave in razvoj, usposabljanje delovne sile, socialne storitve in strategije za blažitev podnebnih sprememb; poziva Komisijo, naj te regije opredeli, da bi bolje razumeli strukturne dejavnike, ki vodijo v past srednjega dohodka, jih podprli z diferenciranim in lokalnim pristopom ter jim v naslednjem programskem obdobju dodelili višje zneske v okviru ESS+;

32. meni, da bi morala biti poenostavitev med ključnimi gonili prihodnje kohezijske politike; poziva Komisijo in države članice, naj se izogibajo nalaganju dodatnega upravnega bremena organom upravljanja, in opozarja, da je treba upravno breme za regionalne in lokalne organe ter upravičence čim bolj zmanjšati; vabi države članice, naj se izogibajo pretiranemu urejanju, programe naj oblikujejo strateško in v jedrnati obliki ter poskrbijo za prožnost instrumentov, pa tudi za to, da bodo sporazumi o financiranju med organi upravljanja in upravičenci prispevali k poenostavitvi; spodbuja uporabo poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov, po možnosti z zvišanjem pragov, pod katerimi bi morala biti uporaba poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov obvezna; poziva države članice, naj pospešijo izvajanje e-kohezije; poudarja, da digitalizacija prinaša veliko možnosti pri dejavnostih spremljanja in poročanja; poleg tega poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo njena revizijska pravila preglednejša, in razširi uporabo načela enotne revizije, da ne bi prihajalo do podvajanja revizij in preverjanja za upravljanje istih odhodkov; meni, da bi se moral odnos med Komisijo in organi upravljanja razviti v „pogodbo na podlagi zaupanja“, ki bi temeljila na oblikovanju in določitvi objektivnih meril, ter meni, da je treba uvesti oznako za nagrajevanje organov upravljanja, ki so dokazali, da so sposobni spoštovati pravila in zmanjšati stopnjo napak;

33. meni, da je ohranjanje ustreznega dodeljevanja sredstev iz Kohezijskega sklada zlasti potrebno za države članice z velikim primanjkljajem v prometni in okoljski infrastrukturi, pri čemer je upravljanje sklada deljeno;

34. meni, da bi moral unijske, nacionalne in regionalne strukturne politike spremljati lokalni pristop, da bi prispevale k teritorialni koheziji, obravnavale različne ravni upravljanja, zagotovile sodelovanje in usklajevanje ter sprostile edinstven potencial regij, hkrati pa priznava, da so potrebne prilagojene rešitve; nadalje meni, da bi morala biti kohezijska politika bolj usmerjena k naložbam v ljudi, saj je mogoče z učinkovito kombinacijo naložb v inovacije, človeški kapital, dobro upravljanje in institucionalno zmogljivost spodbuditi regionalna gospodarstva;

35. ugotavlja, da je evropsko teritorialno sodelovanje ključni cilj kohezijske politike; opozarja na dodano vrednost teritorialnega sodelovanja na splošno in zlasti čezmejnega sodelovanja; ugotavlja, da je pandemija še posebej prizadela obmejne regije in da je njihovo okrevanje pogosto počasnejše kot v metropolitanskih regijah; poudarja, da je zato treba odpraviti ovire za čezmejno sodelovanje, in opozarja, da bi evropski čezmejni mehanizem, ki ga je predlagala Komisija, prispeval k odpravi več kot 50 % obstoječih ovir; globoko obžaluje, da je Svet začasno ustavil zakonodajni postopek v zvezi s tem mehanizmom; poziva Komisijo, naj sprejme vse potrebne pobude, med drugim naj ponovno začne postopek za vzpostavitev mehanizma, da bi čezmejno sodelovanje postalo bolj dinamično in učinkovito ter da bilo bolj v korist ljudi; poudarja, da je treba povečati sredstva za pobudo Interreg, da bi podprli čezmejno sodelovanje med regijami; zato poudarja, da so majhni in čezmejni projekti pomembni za povezovanje ljudi; poudarja, da so čezmejne naložbe pomembne za pospešitev inovacij, prenosa tehnologij in iskanja skupnih rešitev ter za večjo sinergijo;

36. poudarja, da naložbe v kakovostne javne storitve bistveno prispevajo k večji socialni odpornosti in spopadanju z gospodarsko, zdravstveno in socialno krizo;

37. ugotavlja, da je reforma kohezijske politike za finančno obdobje 2021–2027 prispevala k poenostavljeni in prožni uporabi sredstev za upravičence in organe upravljanja; pozdravlja prožnost, uvedeno s predlogom za kohezijski ukrep za begunce v Evropi in predlogom za naložbeno pobudo v odziv na koronavirus plus, ki sta dokazala, da je v kriznih razmerah kohezijska politika odlično orodje; opozarja pa, da gre pri kohezijski politiki za dolgoročno naložbeno politiko in da bi bilo treba v naslednjem večletnem finančnem okviru za odzivanje na krize vzpostaviti poseben mehanizem; poziva Komisijo, naj preuči praktične učinke ukrepov za poenostavitev in spodbuja nadaljnjo poenostavitev, tudi z digitalizacijo, prožnostjo in udeležbo državljanov; zato poziva države članice, naj pomagajo upravičencem, zlasti upravičencem manjših projektov, podpirajo naj zasebne pobude, saj ustvarjajo delovna mesta, ter raziskave, razvoj in inovacije, kohezijsko politiko pa naj približajo vsem državljanom EU;

38. poudarja, da uredba o pogojevanju s pravno državo kot pogoj za financiranje v okviru kohezijske politike določa spoštovanje pravne države; meni, da je treba pri izvajanju kohezijske politike okrepiti spoštovanje pravne države in temeljnih pravic; poziva Komisijo, naj zato uporabi vsa razpoložljiva orodja in najde načine, da državljani držav članic, proti katerim je bil sprožen postopek na podlagi člena 7(1) PDEU, zaradi ravnanja svojih vlad ne bodo prikrajšani za koristi sredstev EU ter da v državah članicah, proti katerim je bil aktiviran mehanizem pogojevanja s pravno državo, regionalni in lokalni organi ne bodo kaznovani; zato pričakuje, da bo Komisija v celotnem postopku priprave in izvajanja programov kohezijske politike upoštevala vse vidike pravne države;

39. poziva države članice, naj začnejo uvajati odločne strategije, da bi se sprostile javne in zasebne naložbe v zeleni, digitalni in demografski prehod, ter da bi se tako prestrukturiral njihov model socialnega tržnega gospodarstva, in sicer na način, ki bi bil pozitiven za družbo;

40. spodbuja, naj se zmanjša število posredniških organov, ki sodelujejo pri upravljanju in nadzoru kohezijskih skladov, in sicer tako, da bodo imeli posredniških organi, ki imajo kritično velikost, večjo usklajevalno vlogo in večje pristojnosti, ter z določitvijo točk „vse na enem mestu“ za upravičence, kjer je to mogoče;

41. poudarja, da je treba vzpostaviti okvir, ki bo pravno stabilnost zagotavljal s preprostimi, jasnimi in predvidljivimi pravili, zlasti kar zadeva upravljanje in revizijo; poziva, naj se čim bolj izogibamo vsakršni retroaktivni uporabi in razlagi pravil; predlaga, naj se začne razmislek o pragu skupne stopnje napak za vsako leto, v katerem se šteje, da upravljavski in kontrolni sistem programa učinkovito deluje, in o zmožnosti organov upravljanja, da to določbo uredbe upoštevajo, ne da bi pri tem kaznovali upravičence; meni, da bi bilo treba ta prag zvišati na 5 %;

42. obžaluje, da so se – kot se zdi – cilji OZN za trajnostni razvoj v diskurzu EU postopoma umaknili v ozadje, zlasti pri prizadevanjih za blažitev kriz, zaradi česar je malo verjetno, da bodo izpolnjeni do leta 2030; spodbuja, naj EU v kohezijski politiki ostane močno zavezana financiranju, ki podpira doseganje ciljev trajnostnega razvoja na regionalni in lokalni ravni, npr. v zvezi s krožnim gospodarstvom; v zvezi s tem poudarja, da bi bilo treba pri regionalnem razvoju še bolj okrepiti vidike enakosti in vključevanja; opozarja, da je pomembno v kohezijsko politiko bolj vključiti načelo enakosti spolov, in poudarja, da imajo ženske zlasti na oddaljenih podeželskih območjih posebno vlogo, saj imajo pomembno vlogo v civilni družbi in trajnostni gospodarski rasti, hkrati pa se srečujejo s težavami pri vstopanju na trg dela ter z ovirami za prejemanje enakega plačila in pri dostopu do javnih storitev, kot sta zdravstvo in otroško varstvo;

43. podpira povečanje proračunskih sredstev, dodeljenih za obdobje 2021–2027 za novo kohezijsko politiko, ki bo v skladu z močno usmeritvijo v pametne, zelene in socialne ukrepe ustvarila zadostno zaupanje za nove inovativne projekte; poziva k tesnemu usklajevanju med temi skladi ter programi in ukrepi novega evropskega Bauhausa;

44. poudarja, da so naložbe v ljudi ključne, da se jim pomaga pri pridobivanju znanj in spretnosti, spodbuja njihova ustvarjalnost in podpirajo inovacije, k čemur bi gotovo prispevalo tudi prostovoljstvo; meni, da bi bilo treba ohraniti ali ustvariti kakovostna in dobro plačana delovna mesta ter hkrati podpirati usposabljanje in preusposabljanje, da bi se borili proti revščini, spodbujali vključevanje migrantov in beguncev, okrepili socialno kohezijo in poskrbeli, da ne bo nihče zapostavljen;

četrtek 15. septembra 2022

45. poudarja, da je treba v vseh fazah načrtovanja, izvajanja in spremljanja kohezijske politike EU upoštevati načelo partnerstva ter vzpostaviti tesno sodelovanje med regionalnimi in lokalnimi organi, nevladnimi organizacijami in deležniki; poudarja, da bi morala biti Komisija dejavnejša pri zaščiti skladov kohezijske politike pred nevarnostmi, prisotnimi v nekaterih državah članicah, ki izhajajo iz pritiska na demokracijo in njene vrednote;

46. opozarja, da je izstop Združenega kraljestva iz EU v nekaterih regijah EU prispeval k motnjam v gospodarstvu, medregionalnemu sodelovanju, raziskovalnih ekosistemih ter sistemih izobraževanja in usposabljanja; poziva vse vpletene, naj še naprej podpirajo regionalne in lokalne organe, ki so prizadeti zaradi omenjenega izstopa; meni, da je treba pri razmisleku o prihodnosti kohezijske politike po letu 2027 še naprej upoštevati trajne gospodarske in socialne posledice tega izstopa v regijah Unije; poleg tega poziva vlado Združenega kraljestva, naj financira sodelovanje svoje države v programih Interreg;

47. opozarja, da mora Komisija v skladu s členom 175 PDEU vsaka tri leta poročati o napredku pri doseganju ekonomske, socialne in teritorialne kohezije; meni, da bo morala Komisija v devetem poročilu o koheziji, ki ga mora pripraviti najpozneje do maja 2025, podrobno oceniti skupne posledice pandemije covida-19 in vojne v Ukrajini;

48. poziva k boljšemu dostopu do financiranja, da bi omogočili naložbe v lokalni energetski prehod, ki bodo med drugim namenjene energijski učinkovitosti, decentralizirani distribuciji energiji ter prednostnemu obravnavanju obnovljivih virov energije; v zvezi s tem poudarja, da je treba s kohezijsko politiko podpreti energijsko učinkovito prenovo, da bi prihranili vire in zagotovili stanovanja za vse; poleg tega poudarja, da je treba ohraniti in preoblikovati stavbe z zgodovinsko in socialno-ekonomsko vrednostjo;

49. poziva Komisijo, naj razmisli o možnosti, da se javna poraba držav članic ter regionalnih in lokalnih organov na področju kohezijske politike in v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov ne bi štela za nacionalne ali enakovredne strukturne izdatke, kot so opredeljeni v Paktu za stabilnost in rast, zlasti če ne bi odstopala od izpolnjevanja ciljev Pariškega sporazuma;

50. poudarja, da bi bilo treba pravila o državni pomoči uskladiti med različnimi politikami EU, da programi kohezijske politike, pri katerih je treba upoštevati vsa pravila o državni pomoči, ne bi bili v slabšem položaju kot druge politike EU, za katere ta obveza ne velja; poleg tega poziva, naj se, kjer je to mogoče, uvede domneva o spoštovanju ureditve državne pomoči, da bi vse naložbene politike EU v tem smislu izenačili in preprečili konkurenco med njimi;

51. poziva Komisijo in države članice, naj si še naprej prizadevajo za boljšo komunikacijo in prepoznavnost, tako da izboljšajo obveščanje o strateško pomembnih operacijah in prihodnjih razpisih za zbiranje predlogov; pozdravlja vzpostavitev nove podatkovne zbirke Kohesio in poziva, naj bo spletišče čim prej na voljo v vseh uradnih jezikih EU; poudarja, da bi moral Kohesio zajemati podatke o vseh kohezijskih in teritorialnih projektih, tudi tistih, povezanih z razvojem podeželja, ki jih sofinancirata Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in program Leader, ter uporabnikom omogočiti iskanje projektov na njihovih tematskih področjih, da bi postal platforma za izmenjavo primerov dobrih praks in promocijo projektov odličnosti;

52. poudarja, da lahko kohezijo ovirajo tudi druge politike EU; zato pozdravlja stališče Komisije, da bi morale horizontalne politike vključevati preverjanje na regionalni ravni, in jo poziva, naj tudi oceni, kako druge politike vplivajo na učinkovitost kohezijske politike;

53. poudarja, da so lahko odhodki za kohezijsko politiko kot vsi drugi odhodki EU povezani z nedovoljenimi dejavnostmi korupcije in goljufije; poziva, naj se ustreznim agencijam in organom, zlasti Evropskemu javnemu tožilstvu in Evropskemu uradu za boj proti goljufijam, zagotovita primerno financiranje in osebje, da bodo lahko preiskave ustrezno izvajali in izterjali zlorabljena sredstva; poziva Komisijo, naj pred odobritvijo partnerskih sporazumov in programov kohezijske politike izvede poglobljeno oceno, da bi preprečila zlorabo sredstev EU in kršitve načela pravne države ter preverila, ali se spoštuje Listina o temeljnih pravicah;

54. izraža zaskrbljenost, ker predlog Komisije REPowerEU uvaja več možnosti za prenos proračunskih sredstev iz kohezijske politike v mehanizem za okrevanje in odpornost; poudarja, da bo do leta 2030 več kot 100 milijard EUR sredstev kohezijske politike vloženih v energetski prehod, razogljičenje in obnovljive vire energije; zato poziva k pospešenemu izvajanju kohezijske politike;

55. poudarja, da je treba na ravni EU učinkovito in harmonizirano izvajati načrt izrednih ukrepov za zagotavljanje preskrbe s hrano in prehranske varnosti v kriznih časih, kot je navedeno v sporočilu Komisije o tem (COM(2021)0689);

56. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Evropskemu odboru regij ter nacionalnim in regionalnim parlamentom držav članic.